



Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Bagyó János dr.*
 Cím: *Milyen életpályát választ az iskolai ifjuság?*
 Forrás: *Az Újság*

Bp. (Hely) *1922 VII* (Idő) *26* (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy	<i>371.8</i>
Hely	
Idő	<i>"1922"</i>
Személy	
Helyszám	

Milyen életpályát választ az iskolai ifjuság?

Legtöbben a műegyetemre kíváncsoznak. Sok leány visszatér a főzőkanálhoz.

A múlt tanévben érettségizett diáklifjak és leányok érdekes választ adtak arra a kérdésre, hogyan is akarnak elhelyezkedni majd az életben. Nem fog ugyan szöszörint úgy történni, ahogyan a maturus-ok és a maturák mendották volt tanáraiknak, hiszen a tapasztalat azt mutatja, hogy sokan megmásítják ezt az egész életre kiható elhatározásukat, de nagyjában mégis meg lehet rajzolni annak a képét, milyen életpályák népszerűek az ifjuság előtt s melyek azok a foglalkozási ágak, ahová a legtöbben törtetnek. A kereskedelmi iskolák végzett növendékei természetesen tovább mennek azon az uton, amelyet már akkor választottak, amikor ebbe az iskolatípusba iratkoztak. Kereskedők lesznek. A reáliskolások hagyományos szokás szerint nagyrészt a műegyetemet keresik fel, kisebb töredékük szintén kereseti pályát választ. E két iskola ifjuságának pályaválasztásában tehát nincs feltűnő eltolódás. De *valóságos forradalom* az, amit a gimnáziumi diákság tervez érettségi bizonyítvánnyal a kezében. Leányok és ifjak egyaránt. Az ifjuságuk ebből a kategóriájából kerültek ki rendszerint azok, akik egyetemi tanulmányaik elvégzése után tulzsufolták a tisztviselői pályát. Innen kaptak hatalmas pótlást a lateinerek. Most azonban ugy látszik végleg megfordult a szél. Erről tanuskodnak az iskolai *Értesítő*-nek az ifjuság pályaválasztására vonatkozó adatai.

Nem izlik a hivatalnoki pálya.

A fiuk sorából legtöbben a műegyetemre igyekeznek, hogy *mérnöki* diplomát szerezzenek. Kö-

zel harmadreszük választotta ezt az életpályát. Sokkal kevesebben vannak azok, akik mint *orvosok* akariák megkeresni kenyerüket. Mindössze körülbelül tizenöt százalék. Sokkal kisebb arányban vágyakoznak az ifjak a *hivatalnoki* pályára. Feltűnő, hogy gondosan kerülgetik azokat a munkahelyeket, ahová *jogi* végzettség szükséges. Alig öt százalékban kíváncsoznak a jogi fakultásra, ami azt jelenti, hogy az *ügyvédi, bírói és közigazgatási pálya elvesztette vonzóerejét* az ifjak előtt. Szívesebben keresik elhelyezkedésüket a gazdasági életben. Valószínűnek látszik, hogy alaposan meg fogják ostromolni az egyetem közgazdaságtudományi fakultását. Feltűnő, hogy nagyon sokan vágyakoznak a kereskedő-pályára, pedig a gimnáziumban mindenre tanították őket, csak arra nem, hogy ez a kenyér a legízesebb. Ime egy kis statisztika. *A budapesti evangélikus főgimnázium* negyvenkilenc érettségizett diákja így tervezi jövőjét:

Hivatalnoki pályát választott	4
Jogi	2
Orvosi	9
Mérnöki	17
Gazdasági	8
Kereskedői	9

Összesen 49

Lelkészi, tanári, művész, katonai, erdészeti vagy bányászati pályára egyetlenegy ifju sem akar lépni a fentebb említett középiskola maturus-ai közül. *A Mester-utcai Fáy András-főgimnáziumban* 37-en tettek eredményesen érettségi vizsgálatot a múlt tanévben s az ifjak így választották életpályát:

Gazdasági pályára akar lépni	5
Keresked.	3
Ipari	6
Orvosi	2
Mérnöki	5
Tanári	4
Papi	3
Gyógysz.	3
Állatorvosi	2
Erdészeti	1
Művész	1
Hivatalnoki	4

Összesen 37

Ezek a diákok is ötven százaléknál nagyobb számban gravitálnak a szabadpályák felé, ami a múlttal szemben szintén nagy fordulatot jelent. Általában meg lehet állapítani, hogy főleg négy foglalkozási ág jutott népszerűsége: az orvosi, a mérnöki, az ipar-kereskedelmi és a gazdasági pálya. Közel háromnegyedrészen erre a tere-numra sóvárognak azok is, akik nyolc éven át Horatiusért lelkesedtek.

Mire vágnak a leányok?

Bizonyos, hogy a leányszívekben egészen más vágyak bokrosodnak az élet új utjai felé, mint amiről azok a válaszok szólnak, amiket a derék maturák tanáraiknak adtak arra a kérdésre, hol, merre keresik a boldogulást. Férjhez szeretnének menni, mert ez a természet parancsa, de kevesen juthatnak el a révbe s kényszerhelyzetükben előbb kereseti pályákra adják fejüket. Megélhetés után néznek, hogy aztán könnyebben oldhassák meg a házasság gazdasági problémáját. Ez a háttér magyarázza meg nagyjában pályaválasztásukat. Ed-dig a tanárnőt és orvosi pálya volt legnépszerűbb, most más vizekre akarnak evezni. Példa rá a

Váci-utcai leánygimnázium 57 maturájának alábbi elhatározása:

Orvosi, tanárnői pályát választott	16
Kereskedői	6
Művészi	11
Egyéb	13
Háztartásban akar maradni	11

Összesen 57

Érdekes tünet, hogy a középiskolás leányok a legfelső osztály elvégzése után *tömegesen hazakiváncsoznak a főzőkanál mellé*, vagy egyéb olyan foglalkozást választanak, amihez nem szükséges az egyetemi diploma. Ujabbán a varrás és kalap-díszítés köti le leginkább érdeklődésüket.

Szorgalmasan tanultak a diákok.

Az érdemjegy-táblázatok azt a kellemes meglepetést hozták, hogy a középiskolai tanulók a múlt tanévben alaposan nekiláttak a munkának és derekasana tették meg kötelességüket. *Javult a fegyelem is* s az iskola jó úton van a békebeli állapotok felé. *Erkölcsi kilengések* sem adódtak feltűnőbb mértékben. A *hazafias szellem* pedig oly izomossá fejlődött, hogy sok iskolában már *tulzásoktól kellett óvni* az ifjúságot. Főleg a leányiskolákban.

Alább felsorolok a tanulmányi előmenetelt jellemző néhány statisztikai adatot. A budapesti váci-utcai leánygimnázium maturai eredménye a következő: 19 jeles, 26 jó, 8 elégséges. Egy tantárgyból négy leányka tesz javítóvizsgálatot. Több tantárgyból egy sem bukott meg. A *fasori evangélikus gimnázium* 620 növendéke így oszlik meg a tanulmányi előhaladás szempontjából: 111 jeles, 202 jó, 212 elégséges; egy tárgyból 42, két tárgyból 28 és több tárgyból 25 bukott meg.

Szégyeljük magunkat.

Néhány iskola olyan *primitív állapotban* van, hogy ott nem is lehetett korszerű pedagógiai munkát végezni. Ezek közé tartozik a többi között a budapesti IX. kerületi Fáy András-főgimnázium, amelyről *Az Újság* már ismételtlen megírta, hogy baraknak jó, de egyáltalán nem felel meg az iskolai célnak. *Korpás Ferenc*, a főgimnázium igazgatója ezt írja az *Értesítő*-ben a balkáni nivón álló iskolaépületről:

»Iskolánk épülete ügyében az állapotok még mindig aggasztóak... Kénytelenek vagyunk továbbra is ittmaradni, egymástól negyedórai távolban levő egyik *fabarakban* és egy rozoga bérházban első emeletén, olyan épületekben, olyan felszerelésekkel, amelyek ellentmondanak mind annak, ami kultúra. Mind a két épület elhelyezés, berendezés tekintetében, nemkülönbön tanítás, nevelés és egészségügy szempontjából a legelőmibb követelményeknek sem felel meg. Taneszközök, szemléltető eszközöket, szekrényt, b fel-

szerezést azért nem tudunk beszerezni, mert nem tudjuk hol elhelyezni. Nincsenek szertáraink, könyvtártermünk, nincs helyiség az ifjúsági egyesületek, cserkészek, laboratóriumi munka stb. számára. Nincs mód vegytani, természettani kísérletek bemutatására. *Nincs tornaterem, ami miatt nincs tornatanítás sem.* Vége-hossza nincs azoknak a nehézségeknek, amelynek tanítás, nevelés, fegyelmezés és ügykezelés terén mérhetetlen akadályokul szolgálnak s az iskola vezetését, nemkülönbön a tanárok munkásságát valóságos heroikus küzdelmekké fokozzák. Ha van ebben az országban kielégíteni való kulturszükséglet, úgy a Ferencváros főgimnáziumának épület-problémáját megoldani legelsősorban kötelessége a kormányzatnak.

Ezt aztán mindenki aláírhatja. Ne pocskóljanak pénzt autókra és egyéb luxus-dolgokra, hanem építsenek népgimnáziumot, hadd izmosodjék tudásban és műveltségben a Ferencvárosi derék ifjúsága. Senki sem esodálkozhatik, hogy *Korpás Ferenc* igazgató ur fentebbi megállapításai a valóságban szinte végzetes sikertelenséget takarnak. Ebben az iskolában igazán nem lehetett gyorsított iramban tanulni, pedig az ifjúságnak sokat kell pótolnia, mert sokat mulasztott a háború és forradalmak idején. Szomorú eredményről beszél az intézet maturai statisztikája: 51 tanuló jelentkezett érettségi vizsgálatra. Közülük kettőt már az írásbeli dolgozatok alapján teljes ismételi vizsgálatra utasítottak. A többiek így esték túl a szóbeli vizsgálaton: 4 jeles, 7 jó, 26 elégséges, 12 *pedig megbukott*. Vagyis közel negyedrészüket adta meg az árát annak, hogy az állam balkáni iskolába tuzskolta őket. *Ohm-törvényről és optikáról* kellett véleményt mondaniok a maturánsoknak, pedig talán *motor megprizmát* sem tudott nekik bemutatni a fizika tanára — helyiség hián! Nem ártana, ha *Klebensberg* Kunó gróf kultuszminiszter ur is elolvasná ezeket a sorokat, mert ez már tényleg kulturbotrány.

Hogyan csinálják Óbudán?

De szolgálhatok még egy elszomorító esettel. A budapesti III. kerületi *Árpád-főgimnázium* »Értesítő«-jében azt olvasom *Morvay Győző* dr. c. főigazgató ur tollából:

»Az intézet épülete, ez a tanügyileg veszedelmes bérház évről-évre rosszabbodik s régi hiányait hatványozottan éreztetik hatásukat a tanításban és a nevelésben egyaránt. Most már annyira vagyunk, hogy a hegyoldali játékkeret még mindig nem használhatjuk, mivel annak kerítését az éjjeli tolvajok elrabolták, évtizedes fáit kivágták. Ez a nagy térség egy életveszélyesen nyílt és meredek cementbányába torkollik, úgy hogy a tanulókat ide ki nem bocsáthatjuk. Nappal idegen emberek tolakodnak rajta, éjjel pedig *csavargók*

tanyája. Az idén már annyira vetemedtek, hogy két esetben az épületben, az ifjúsági könyvtárban is betörés történt. Ideje volna, hogy a kerület közönsége ujból, ismételtlen és hangosan követelne, hogy gyermekei számára új épületet állítsanak. Hozzászámítva, hogy sem a tisztaság és fűtés, sem a szellőztetés meg nem oldható, hogy a világítás még a déli órákban is szeptembertől júniusig tart, hogy a tantermek szűkek és nyílt folyosón mozog az ifjúság, valóban botrányos dolog, hogy immár 1905 óta ilyen környezetben sinneddik egy fővárosi állami középiskola.

Hát ehhez mit szólnak a magyar tanügy vezetői? Csak nem alusznak rá még egyet, míg összedül az óbudaiak főgimnáziuma? Ezen tessék segíteni, hadd legyen újra örömmel teli a diákélet. Aztán mehetünk tovább a normális viszo-

nyok felé a szellemiek terén. Mert ott is van sok esiszolnivaló. Korszerű pedagógusokat kérünk a katedra mellé és azt, hogy a politikát végleg ker- gessék ki az iskolából. Nem minden jó pártember jó pedagógus is egyszemélyben. A katedra mellett csak annak van helye, aki csak az ifjúságnak él s annyira művelt, hogy felül tud emlékedni a frázisok divatján. Veszedelmes közeledik újra a *felvételi vizsgálat*, nagy az aggodás az érdekelt familiákban s bizony nem ártana, ha éppen a pedagógusok vigasztalnák meg — a művelt ember szavával! — a rémüldöző szülőket. *Haller István* rendszere a múlté, követ kell hengeríteni reá, hogy fel ne tápáskodjék mindnyájunk ámula- tára. Ez az egyetlen mód arra, hogy visszatérjen a magyar iskola becsülete.

Bagyó János dr.